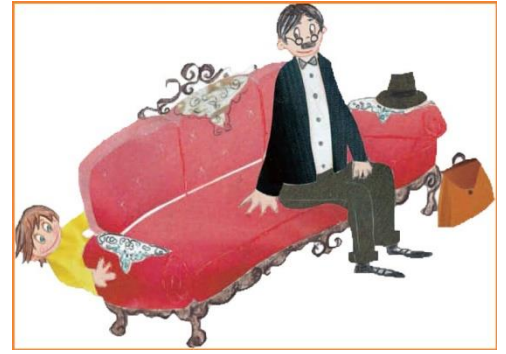

Ελληνικά 2

Ασκήσεις:

1. **Διαβάζω** πολύ καλά το κείμενο: «Γλωσσική αυτοβιογραφία», στη σελίδα 85 του βιβλίου μου.

2. Απαντώ τις **ερωτήσεις** για το κείμενο:

(α) Πώς κατάλαβε ο συγγραφέας ότι μόνο οι άνθρωποι μπορούν να μιλάνε;

Ο συγγραφέας κατάλαβε ότι μόνο οι άνθρωποι μπορούν να μιλάνε, όταν η γάτα τους παρόλες τις τυραννίες που της έκανε, δεν έβγαλε λέξη (δε μίλησε ποτέ).

(β) Πώς έμαθε ότι υπάρχουν διαφορετικές ξένες γλώσσες ;

Ο συγγραφέας έμαθε ότι υπάρχουν διαφορετικές ξένες γλώσσες, όταν άκουσε κι άλλους ανθρώπους που μιλούσαν και δεν τους καταλάβαινε.

(γ) Γιατί τον έπιαναν τα γέλια κάθε φορά που μιλούσε ο γιατρός;

Κάθε φορά που μιλούσε ο γιατρός τον έπιαναν τα γέλια, γιατί μιλούσε στην καθαρεύουσα και κάποιες λέξεις ακούγονταν κάπως αστείες.

2. **Διαβάζω** την έκθεση του παιδιού στην **άσκηση 4** της σελ. 87 (γαλάζιο κουτάκι). Είναι γραμμένη στην καθαρεύουσα (=η μορφή της ελληνικής γλώσσας που ήταν η επίσημη γλώσσα του κράτους ως το 1976).

3. **Διαλέγω** μια από τις λέξεις της παρένθεσης και συμπληρώνω την **άσκηση 4** της σελ. 87 .

τα δόντια-οι οδόντες τα αυτιά-τα ώτα το μάτι- ο οφθαλμός

το χέρι- η χείφ η μύτη- η ρίς το παιδί- ο παίς

4. Διαβάζω την άσκηση 5 στη σελ.87. Βρίσκω από το κείμενο τα λόγια του δασκάλου που δείχνουν ότι δε θύμωσε και συμπληρώνω την άσκηση.

– Μη το μαλώνετε, κυρία. Έτσι είναι όλα τα παιδάκια. Όταν αρχίσουν να μαθαίνουν ελληνικά, τους φαίνονται παράξενα και γελούνε. Ύστερα συνηθίζουν.

5. Μελετώ τα πιο κάτω και μαθαίνω τις αόριστες αντωνυμίες.

✓ Αόριστες λέγονται οι αντωνυμίες που φανερώνουν ένα πρόσωπο ή ένα πράγμα αόριστα, αφηρημένα χωρίς να το λένε ποιο, ποιος ή τι είναι. Αυτές είναι:

- ➔ Ένας, μια, ένα
- ➔ Καθένας, καθεμιά, καθένα
- ➔ Κάποιος, κάποια, κάποιος
- ➔ Κανένας, καμιά, κανένα
- ➔ Κάμποσος, κάμποση, κάμποσο
- ➔ Κάθε
- ➔ Μερικοί, μερικές, μερικά
- ➔ Άλλος, άλλη, άλλο
- ➔ Κάτι, κατιτί, καθετί
- ➔ (ο, η, το) δείνα, τάδε
- ➔ Τίποτα

6. Συμπληρώνω την άσκηση 7 στη σελ.88 του βιβλίου μου, με λέξεις από το κείμενο. Οι λέξεις αυτές λέγονται αόριστες αντωνυμίες.

- «Ήτανε η πρώτη φορά που έλαβα κάποια ιδέα πως υπάρχει μια γλώσσα που μιλούσα εγώ κι άλλη μια που μιλούσε η γάτα μας».
- Ύστερα άκουσα κι άλλους ανθρώπους, που μιλούσαν και δεν τους καταλάβαινα. Ήτανε ένας Ιταλός ψαράς, μια ξανθή δασκάλα κι ο γιατρός του σπιτιού μας.».
- «Έπειτα τα συνήθισα όλα αυτά, όπως συνηθίζει καθένας κάθε παράξενο».
- «Ύστερα από κάμποσο καιρό, ο πατέρας μου με πήρε μια μέρα στα γονατά του..».
- « Την άλλη μέρα ήρθε ο δάσκαλος και μού 'φερε κάτι πλάκες, τετράδια, πετροκόντυλα και μολύβια».

Λέξεις φτερουχίζουν πέρα,
ταξιδεύουν στον αγέρα

Γλωσσική αυτοβιογραφία

1

Διαλέξτε την κατάλληλη αόριστη αντωνυμία από το συνεφάκι και συμπληρώστε τα κενά για να διαβάσετε τι έγινε σε μια σχολική τάξη.

κάποιο, ένας,
κάμποσες, τίποτα,
μερικοί, κανείς,
άλλοι

Ένας δάσκαλος διάβασε κάποιο μύθο του Αισώπου στην καθαρεύουσα. Μερικοί μαθητές κατάλαβαν κάμποσες λέξεις, ενώ άλλοι δεν μπόρεσαν να καταλάβουν τίποτα. Όταν ο δάσκαλος ζήτησε να του διηγηθούν με λίγα λόγια την ιστορία, κανείς δε σήκωσε το χέρι του.

2

Θυμηθείτε το οριστικό άρθρο (ο, η, το) και το αόριστο άρθρο (ένας, μια, ένα) και συμπληρώστε τον παρακάτω μύθο.

Ο λύκος και η γριά
Μια φορά, ένας λύκος που πεινούσε πολύ, γύριζε εδώ κι εκεί ζητώντας τροφή. Έφτασε τέλος σε ένα μέρος κι άκουσε μια γριά να λέει σε ένα μικρό που έκλαιγε: «Αν συνεχίσεις να κλαις, θα σε δώσω να σε φάει ο λύκος, και τώρα μάλιστα». Ο λύκος πίστεψε πως η γριά το 'λεγε στ' αλήθεια και περίμενε πολλή ώρα. Σαν βράδιασε, άκουσε πάλι τη γριά να γλυκομιλεί στο μικρό και να του λέει: «Μικρό μου, σαν φτάσει ο λύκος, θα τον σκοτώσουμε». Τ'άκουσε αυτά ο λύκος κι έφυγε μονολογώντας: «Εδώ, άλλα λένε κι άλλα κάνουν».

Αισώπου Μύθοι, απόδοση Θαν. Θεοδωράκη, εκδ. Άλμα, Αθήνα

3

Μπορείτε να βρείτε στο κείμενο και να γράψετε:

- ▶ πώς φαινόταν στον συγγραφέα ότι γύρω του όλοι μιλούσαν; Φυσικό.
- ▶ πώς του φαινόταν ότι δε μιλούσε σαν κι αυτόν κι η γάτα του; Αφύσικο.

Μερικές φορές το αχώριστο μόριο **α-** (που δηλώνει άρνηση, στέρψη ή έλλειψη) μπαίνει μπροστά σε κάποιες λέξεις. Τότε, η λέξη που σχηματίζεται εκφράζει το αντίθετο από το δεύτερο συνθετικό της, π.χ. κακός - **ά**κακος.

Μπροστά από φωνήεν το αχώριστο μόριο **α-** γίνεται **αν-**, π.χ. ώριμος - **αν**ώριμος.

- ▶ Για να μάθετε τις σκανταλιές του μικρού «α», συμπληρώστε στο ποιηματάκι που ακολουθεί τα κενά με τις αντίθετες λέξεις από αυτές που είναι γραμμένες με έντονα γράμματα.

Οι σκανταλιές του μικρού «α»

Αχ! Τι έπαθε το «α»
 τρελάθηκε παιδιά
 κι όλο κάνει σκανταλιές
 και του κόσμου ζαβολιές.

Τους ανθρώπους στο χωριό
 που 'τανε πολύ **γνωστοί**,
άγνωστους τους έκανε
 και δεν έχουν μιλημό.

Πέρασε απ' τη Φανή
 τη μικρή, τη **γελαστή**
αγέλαστη την έκανε με μια
 και δε βγάζει τσιμουδιά.

Και το Μίμη το μικρό
 τον καλό και **δυνατό**
αδύνατο τον έκανε (**αδύναμο**)
 ψήνεται στον πυρετό.

Και δεν έφτανε αυτό
 πήρε και το «ν» παρέα
 και τα **ήσυχα** παιδιά
 τα 'κανε ανήσυχα .

Κι εγώ που ήμουν **ικανή**
 πολύ να τους μαλώσω
 με κάνανε ανίκανη .
 Πώς τώρα να θυμώσω;